

## Toezicht en handhaving van opvang

*Welke overheidsinstantie is waarvoor verantwoordelijk en waarop inspecteert de GGD?*

### Verantwoordelijkheden overheidsinstanties

#### Inspectie GGD

De uitvoering van het toezicht op kwaliteit in de kinderopvang is wettelijk opgedragen aan de GGD. Jaarlijks inspecteert de GGD (onaangekondigd) elke dagopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal en elk gastouderbureau, evenals een selectie van de gastouders. De GGD inspecteert risico gestuurd; als een opvang het in het verleden goed deed, dan wordt deze het jaar daarop minder intensief geïnspecteerd. Waarop de GGD inspecteert vindt u hieronder. Het rapport, dat uit de inspectie voortkomt, geeft aan of de opvang voldoet aan de minimale wettelijke kwaliteitseisen. Op basis hiervan wordt een advies aan de gemeente gegeven. Wanneer de opvang niet voldoet aan de eisen wordt aan de gemeente een handhavingsadvies gegeven. In spoedeisende gevallen heeft de GGD zelf de mogelijkheid een bevel op te leggen. Voorwaarde voor het opleggen van een bevel is dat de GGD van oordeel is dat de tekortkomingen bij een opvang zodanig zijn dat het nemen van maatregelen redelijkerwijs geen uitstel kan lijden.

#### Handhaving gemeente en sancties

Als de GGD een overtreding vaststelt, dan legt de inspecteur dit vast in het rapport en stelt de GGD de gemeente op de hoogte van de overtreding. Op basis van het advies van de GGD besluit de gemeente vervolgens al dan niet tot het nemen van maatregelen. Er zijn verschillende sanctiemogelijkheden om naleving van de kwaliteitseisen af te dwingen. De gemeente kan overwegen een schriftelijke waarschuwing te geven of op basis van mondelinge overreding de opvang te bewegen de overtreding te herstellen. Zowel de waarschuwing als de overreding hebben geen juridische status en betekenen daarom een uitstel van het sanctioneringstraject. In de meeste gevallen moet de gemeente eerst een officiële aanwijzing opleggen alvorens er tot een zwaarder handhavingsmiddel wordt overgegaan. Er zijn verschillende zwaardere sanctioneringen mogelijk:

- Bestuursdwang: het uitvoeren van bestuursdwang is gericht op het feitelijk in overeenstemming brengen met de geldende voorschriften van een onwettige situatie en herstelt dus de situatie, zodat deze weer aan de wet voldoet.
- Last onder dwangsom: de opvang moet een bepaalde som geld betalen zo vaak of zo lang zij niet voldoet aan de hoofdverplichting die eerder per beschikking is opgegeven. De dwangsom wordt opgelegd per overtreding, per tijdseenheid of als bedrag ineens. Deze maatregel is bedoeld om de situatie te herstellen, zodat deze weer aan de wet voldoet.
- Bestuurlijke boete: de opvang moet een bepaalde som geld betalen voor de overtreding die eerder per beschikking is opgegeven. Deze maatregel is bedoeld om de opvang te straffen voor het niet voldoen aan de wet.
- Verbod (verdere) exploitatie: de opvang wordt, eventueel tijdelijk, gesloten.
- Verwijdering uit het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen: de opvang is niet meer geregistreerd en mag dus geen kinderen meer opvangen.

Tegen elk van deze maatregelen is bezwaar en beroep mogelijk. Het handhavingsbeleid kan per gemeente verschillen. Bij uw gemeente kunt u meer informatie vinden over het lokale handhavingsbeleid. De gemeente stelt jaarlijks, voor 1 juli, een verslag op van alle toezicht- en handhavingstaken die de gemeente in een kalenderjaar heeft verricht. Dit verslag wordt naar de gemeenteraad en naar de verantwoordelijke minister gestuurd. De [Vereniging Nederlandse Gemeenten](#) (VNG) is gesprekspartner van de rijksoverheid en voorziet de gemeenten van modelverordeningen; voorbeelden waarop beleid door gemeenten kan worden gebaseerd op het gebied van toezicht en handhaving, jeugdbeleid en onderwijsachterstandenbeleid.

#### De Onderwijsinspectie

[De Onderwijsinspectie](#) is verantwoordelijk voor de tweedelijns inspectie en controleert of het toezicht door de GGD en het handhaven door gemeenten goed functioneert. Daarnaast heeft de Onderwijsinspectie een signalerende functie richting het Ministerie van SZW. Het oordeel van de Onderwijsinspectie is gebaseerd op de jaarverslagen van de gemeenten. Een extra taak van de Onderwijsinspectie is de inspectie van voor- en

vroegschoolse educatie (VVE), wanneer de opvang door de gemeente wordt gesubsidieerd. Op de website van de Onderwijsinspectie vindt u meer informatie en inspectierapporten.

### De Rijksoverheid

De [Rijksoverheid](#) is verantwoordelijk voor het landelijke toezicht op de kwaliteit van de verschillende soorten kinderopvang en maakt wet- en regelgeving. Het Ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor de uitkering van de kinderopvangtoeslag. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is verantwoordelijk voor het kinderopvangbeleid. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap houdt zich bezig met tussenschoolse opvang en voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Het Ministerie van Economische Zaken draagt verantwoording voor marktvragestukken.

## Waarop inspecteert de GGD?

### Risicoprofielen

De inspectie-activiteit wordt gebaseerd op een risicoprofiel. Doel hiervan is om in te schatten of een houder verantwoorde kinderopvang biedt en blijft bieden. De uitkomsten van deze inschatting worden gebruikt voor het bepalen van de vorm en de mate van een inspectie. Er wordt dus geen oordeel gegeven over de kwaliteit van de opvang, dat vindt pas plaats na de daadwerkelijke inspectie.

### Waar kijkt de GGD naar?

De GGD inspecteert aan de hand van toetsingskaders waarin de wettelijke kwaliteitsaspecten zijn uitgewerkt. Er wordt op verschillende domeinen getoetst:

- Ouders. Onder dit domein valt onder meer het informeren van ouders, maar ook de oudercommissie (werkwijze, samenstelling, adviesrecht).
- Personeel. De GGD controleert de Verklaring omtrent gedrag (VOG) en beroepskwalificatie van de pedagogisch medewerkers, alsmede de inzet van stagiairs via de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) en de voertaal op de opvang.
- Veiligheid en gezondheid. Hierbij let de GGD op de risico-inventarisaties veiligheid en gezondheid, het beleid en de uitvoering van dit beleid.
- Accommodatie en inrichting. De slaap-, binnen-, en buitenruimte worden gecontroleerd.
- Groepsgrootte, [beroepskracht-kindratio](#) en de verdeling van kinderen in stamgroepen.
- Pedagogisch beleid en praktijk. Onder dit domein vallen het pedagogisch beleidsplan en de vertaling naar de praktijk. In ieder geval moet daarin zijn opgenomen hoe de opvang de sociaal emotionele veiligheid, persoonlijke en sociale competentie en de overdracht van normen en waarden waarborgt.
- Klachten. De GGD controleert of de opvang voldoet aan de eisen gesteld in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

### Welke bronnen gebruikt de GGD voor de controle?

In de Beleidsregels werkwijze toezichthouder staat omschreven welke bronnen gebruikt moeten worden voor de inspectie. De GGD gebruikt grofweg drie soorten bronnen van informatie. Ten eerste wordt er gekeken naar documenten als het pedagogisch beleidsplan, de aanwezige reglementen, de werkroosters, diploma's, VOG's en risico-inventarisaties. Daarnaast treedt een GGD-inspecteur in gesprek met pedagogisch medewerkers, vestigingsmanager en oudercommissie. Tot slot observeert de inspecteur hoe het pedagogisch beleid in de praktijk wordt gebracht.

### Het inspectierapport

Wanneer de inspectie is afgerond, maakt de inspecteur een inspectierapport op. Dit rapport is openbaar en geeft per domein aan of wordt voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen. Op basis van het rapport wordt een advies aan de gemeente gegeven. Wanneer de opvang niet voldoet aan de eisen, maakt de GGD afspraken over een hersteltermijn en volgt op korte termijn een herinspectie. De opvang heeft de mogelijkheid om haar zienswijze in het rapport op te laten nemen. Bij een handhavingadvies van de GGD kan de gemeente een handhavingstraject inzetten om ervoor te zorgen dat de opvang aan de eisen gaat voldoen. Het GGD inspectierapport is openbaar en moet op de website van de opvang gepubliceerd worden. Tevens kunt u het rapport vinden in het [Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen](#).

Meer informatie en nieuwe ontwikkelingen kunt u vinden op de website van [GGD Nederland](#).